

ปท
1
2521
ฉ.2

ปท
1
2521
ฉ.2

ศาลจังหวัดปทุมธานี

วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๒๑

พระปก

ในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาล

จังหวัดปทุมธานี

“การที่จะบำเพ็ญความยุติธรรมในบ้านเมืองนั้น ดุที่เขียนในกระดาษแล้ว ดูเหมือนว่า จะให้ความยุติธรรมเป็นไปได้ใสบริสุทธิ์เหมือนอย่างฝัน นั่นเป็นแต่ความคิด การที่ทำจริงได้นั้น ทำได้แต่เพียงเลาๆ เพราะเหตุว่าไม่มีเครื่องมือเหมือนอย่างปรอทที่หยั่งว่าร้อนเย็นเพียงไร การ ที่ทำไปได้ในโลกนี้ก็ด้วยความเดาทั้งสิ้น คือเดาว่าอายุนี้น่าผิดจริงหรือไม่ เดาว่าโทษเท่าใดจึงจะ พอ ในเวลาที่ไม่มีความเดาจะชั่งโทษและผิดให้เสมอกัน การทั้งหลายที่ใช้ความเดาเป็นพื้นก็ต้อง คลาดเคลื่อนอยู่บ้างเป็นธรรมดา แต่การคลาดเคลื่อนเช่นนี้ก็มิใช่เป็นพื้นทุกบ้านทุกเมือง”

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์
พระบิดาและองค์ปฐมอาจารย์ของนักกฎหมายไทย

เลขทะเบียน.....	41
เลขบัญชี.....	9521
วันเดือนปี.....	ค 2

พระบรมฉายาลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

และ

สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ

ประทับยืน ทรงครุฑเนติบัณฑิต

คำขวัญ

ข้าพเจ้าผู้มีหน้าที่, ปี ๑๙๖๖ มีคำ
ขวัญที่หมอบค้ำใจอาตมาด้วยใจหมอบค้ำใจ
หมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจ
หมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจ
หมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจ
หมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจ
หมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจ
หมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจ

หมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจ
หมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจ
หมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจ
หมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจ
หมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจ
หมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจ
หมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจ
หมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจหมอบค้ำใจ

หมอบค้ำใจ / หมอบค้ำใจ

หมอบค้ำใจ, หมอบค้ำใจ หมอบค้ำใจ

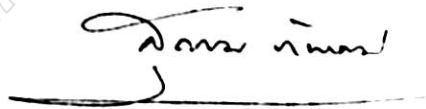

นายวิกรม เมาลานนท์
ประธานศาลฎีกา

คำขวัญ

สิ่งหนึ่งซึ่งคำจูนสังคมทุกแห่งให้ตั้งอยู่ได้อย่างมั่นคงนั้นคือ “ความยุติธรรม” ศาลเป็นสถาบันหนึ่งที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า มีส่วนในการอำนวยความยุติธรรมให้เกิดแก่สังคม ความรู้ความสามารถและคุณธรรมของผู้พิพากษา ตลอดจนอาคารที่ทำการศาลที่เหมาะสมตามกาลสมัยล้วนเป็นปัจจัยให้สถาบันศาลสามารถตั้งอยู่และปฏิบัติงานได้อย่างสมศักดิ์ศรี

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ทางราชการเห็นความสำคัญของการมีอาคารศาลที่ดี และได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานีหลังใหม่นี้ ข้าพเจ้าขออวยพรให้อาคารศาลแห่งนี้จงสถิตสถาพร และให้ผู้พิพากษาดลอดทั้งเจ้าหน้าที่ศาลทุกคนมีความสุขสวัสดิ์พัฒนามงคล ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรม ปฏิบัติหน้าที่อำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพตลอดกาลนาน เทอญ

(นายสุธรรม ภัทราคม)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

นายสุธรรม ภัทรากม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

คำขวัญ

ราชการศาลยุติธรรมนับได้ว่ามีรากฐานอันมั่นคงนับแต่อดีตสมัยล่วงมาจนถึงปัจจุบัน ด้วยเหตุที่บรรพบุรุษได้ตั้งและรักษาแบบธรรมเนียมในราชการสืบต่อกันมา รักษาสัตย์วิสุทธิ ยุติธรรม อารตต่อความเดือดร้อนของปวงชนเป็นที่ตั้ง ต่อเมื่อบ้านเมืองมีพัฒนาการสังคม การพาณิชย์ อุตสาหกรรมและเกษตรกรรมเป็นต้น คดีความทั้งทางแพ่งและทางอาญานับแต่จะทวีขึ้น เห็นได้ว่าอาคารที่ทำการศาลยุติธรรมหลังเดิม ไม่เหมาะสมและไม่พอที่จะปฏิบัติงานได้โดยมีประสิทธิภาพ กระทรวงยุติธรรมจึงดำริสร้างอาคารของศาลชั้นใหม่ ซึ่งทางราชการก็ได้อนุมัติงบประมาณให้แล้ว ตามความจำเป็น

ในโอกาสที่อาคารเปิดทำการศาลจังหวัดปทุมธานี ข้าพเจ้าขออัญมณาพัญญูเชิญคุณพระศรีวิฑนตรัย ได้โปรดประทานให้ศาลจังหวัดนี้สถิตถาวร ประกอบด้วยมงคล บรรดาตุลาการผู้มาดำรงตำแหน่งได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต กอปรด้วยความรู้ความสามารถ เป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรม ยังประโยชน์สุขผลแก่ปวงชน นับอนันตกาล.

(นายศิริ อติโพธิ)
ปลัดกระทรวงยุติธรรม

นายศิริ อติโพธิ
ปลัดกระทรวงยุติธรรม

คำขวัญ

ศาลยุติธรรมเป็นสถาบันอันสูงส่งและศักดิ์สิทธิ์ การอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน โดยเสมอภาคและถูกต้องตามกฎหมาย เป็นหัวใจสำคัญยิ่งในการปกครองประเทศ ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยจึงได้มุ่งมั่นพัฒนากิจการของศาล ตลอดจนจัดให้ศาลมีอาคารที่ทำการอันสง่างามที่ทันสมัย เหมาะสมที่จะประสิทธิประสาทความยุติธรรมให้สัมฤทธิ์ผล และมีประสิทธิภาพ ข้าพเจ้าจึงมีความยินดีอย่างยิ่ง ที่จังหวัดปทุมธานีได้มีอาคารศาลยุติธรรมหลังใหม่ และขออวยพรให้ศาลแห่งนี้จงสถิตสถาพรอยู่ชั่วกาลนาน

สมบัติ วัจตาล

(นายสมบัติ วัจตาล)

ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา

นายสมบัติ วังตาล
ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา
อดีตอธิบดีผู้พิพากษากาก ๑

คำขวัญ

โดยธรรมดาแล้วกฎหมายย่อมยุติธรรมและเที่ยงตรง แต่จะศักดิ์สิทธิ์หรือไม่เพียงใดอยู่ที่
ผู้ใช้กฎหมาย หากโดยมีเจตนาไม่บริสุทธิ์ บ้านเมืองจะเกิดความระส่ำระสาย ผู้พิพากษาที่มี
อำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษารรคดีต่าง ๆ นั้น กระทำในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์
เป็นเรื่องที่พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาล

ฉะนั้น การอำนวยความยุติธรรมที่ดี นอกจากผู้พิพากษาจะต้องมีความชัดเจนในตัวบท
กฎหมาย มีความสามารถ มีความประพฤติกและชื่อเสียงเป็นที่ไว้วางใจแก่ผู้มีคดีความเกี่ยวข้อง
แล้ว อาคารศาลอันโอ่โตงสวยงาม ก็มีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การอำนวยความยุติธรรมเป็นไป
โดยราบรื่นและเรียบร้อย

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้อาคารศาลจังหวัดปทุมธานีหลังใหม่ อันสง่างามเพิ่มขึ้นอีกแห่ง
ขออำนวยพรให้อาคารศาลจังหวัดปทุมธานี ที่ได้ประกอบพิธีเปิดครั้งหนึ่งสถิตสถาพร เป็นที่ประ
สิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชนสืบไปตลอดกาลนาน.

ด.ช. คลายนสุตร

(นายสีห์ คลายนสุตร)
อธิบดีผู้พิพากษามาศ ๑

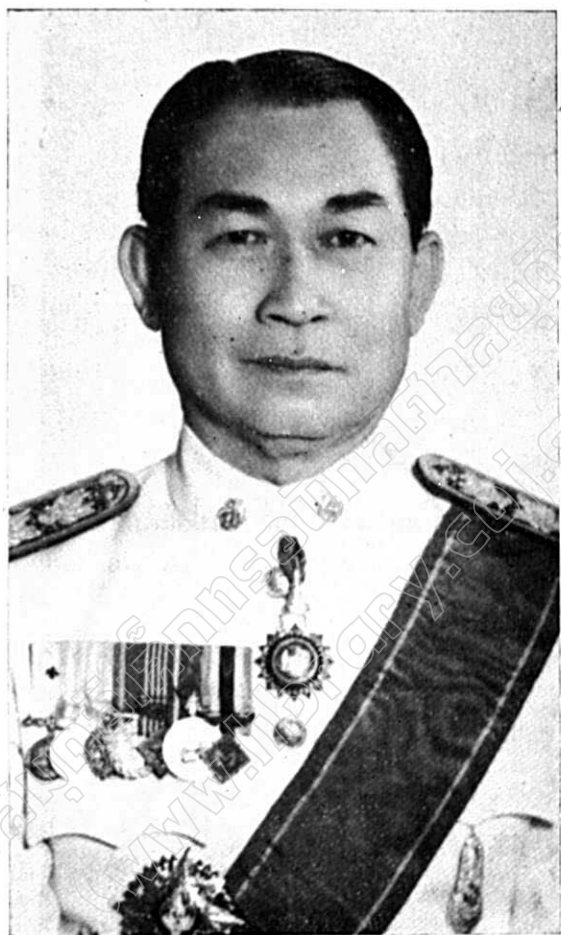
นายสท กลาสนสูตร
อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๑

คำขวัญ

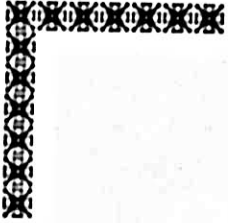
ในโอกาสพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานีหลังใหม่ มีความสว่างามทันสมัย ข้าพเจ้าขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย ได้โปรดดลบันดาลให้ศาลจังหวัดปทุมธานีสถิตสถาพร เป็นที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ประชาชน ขอให้ท่านผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ทุกท่าน จงประสบความสุขความเจริญยิ่ง ตลอดไป

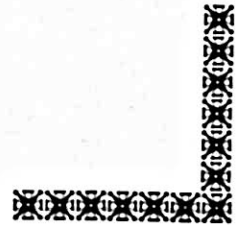
(นายสุธี โอบอ้อม)
ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี
๑๖ มีนาคม ๒๕๒๑

นายสุธี โอบอ้อม
ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี

๖๔๔
ผู้ที่ขม้นในความยุติธรรม ย่อมอยู่ได้ด้วยความปลอดภัยในทุกที่
Every place is safe to him who lives in justice

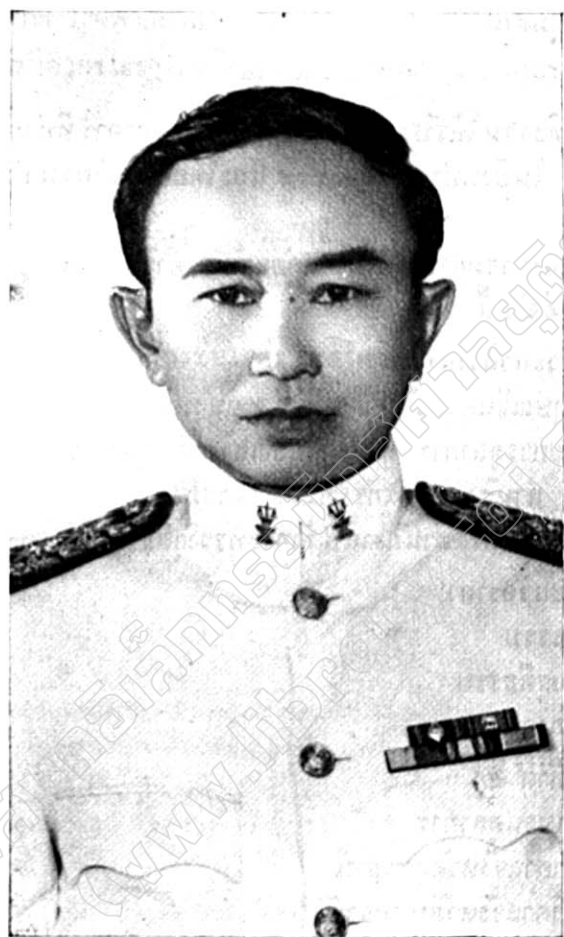

นายก้าน อันนันทน์
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล

นายสุวรรณ ปัญญาภาส
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง

นายทวิช อนันตรสุชาติ
ผู้พิพากษา

คำสั่งกระทรวงยุติธรรม

ที่ ๗๖/๒๕๑๕

เรื่อง ตั้งกรรมการดำเนินงานก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอุดรธานี
และศาลจังหวัดปทุมธานี

ด้วย กระทรวงยุติธรรม ได้รับงบประมาณ ค่าก่อสร้าง อาคาร ที่ทำการศาลจังหวัดอุดรธานี และศาลจังหวัดปทุมธานี ในปีงบประมาณ ๒๕๑๕ และได้ออกแจ้งความประกวดราคาลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๑๕ แล้ว

ฉะนั้น จึงตั้งคณะกรรมการดำเนินงานก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอุดรธานี และศาลจังหวัดปทุมธานี ดังต่อไปนี้

ก. กรรมการรับซองใบประกวดราคา

๑. นายเยี่ยมกริช กฤษณจินดา รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากอง	
กองงานคณะกรรมการตุลาการ สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ	เป็นกรรมการ
๒. หัวหน้ากองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	เป็นกรรมการ
๓. หัวหน้ากองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	เป็นกรรมการ

ข. กรรมการเปิดซองประกวดราคา

๑. ปลัดกระทรวงยุติธรรม	เป็นกรรมการ
๒. รองปลัดกระทรวงยุติธรรม	เป็นกรรมการ
๓. อธิบดีผู้พิพากษภาค ๑	เป็นกรรมการ
๔. อธิบดีผู้พิพากษภาค ๔	เป็นกรรมการ
๕. เลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ	เป็นกรรมการ
๖. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุดรธานี	เป็นกรรมการ
๗. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดปทุมธานี	เป็นกรรมการ
๘. นายทองจุล สิงห์กุล วิศวกรโยธา ๗ หรือผู้แทนกองแบบแผน กรมโยธาธิการ	เป็นกรรมการ
๙. หัวหน้ากองคลัง สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม	เป็นกรรมการ

ค. กรรมการตรวจการก่อสร้าง

ศาลจังหวัดอุดรธานี

๑. อธิบดีผู้พิพากษภาค ๔	เป็นกรรมการ
๒. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุดรธานี	เป็นกรรมการ
๓. นายคงศักดิ์ วัชรคงศักดิ์ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดอุดรธานี	เป็นกรรมการ
๔. นายทองจุล สิงห์กุล วิศวกรโยธา ๗ หรือผู้แทนกองแบบแผน กรมโยธาธิการ	เป็นกรรมการ

ศาลจังหวัดปทุมธานี

๑. อธิบดีผู้พิพากษาศาล	เป็นกรรมการ
๒. ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดปทุมธานี	เป็นกรรมการ
๓. นายไพบูลย์ จามิกรณ์ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดปทุมธานี	เป็นกรรมการ
๔. นายทองจุล สิงห์กุล วิศวกรโยธา๗ หรือผู้แทนกองแบบแผน กรมโยธาธิการ	เป็นกรรมการ

ตั้ง ณ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๑๕

(ลงชื่อ) ศรี อติโพธิ์

(นามศรี อติโพธิ์)

ปลัดกระทรวงยุติธรรม

คำสั่งกระทรวงยุติธรรม

ที่ ๘๘/๒๕๑๘

เรื่อง ตั้งกรรมการดำเนินงานก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอุดรธานี และ
ศาลจังหวัดปทุมธานี เพิ่มเติม

ตามคำสั่งกระทรวงยุติธรรมที่ ๘๖/๒๕๑๘ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๑๘ ตั้งคณะกรรมการดำเนินงานก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอุดรธานีและศาลจังหวัดปทุมธานีนั้น เนื่องจากกระทรวงยุติธรรมได้มีคำสั่งให้นายวิชัย ชื่นชมพูนุท ผู้พิพากษาประจำกระทรวง มาช่วยทำงานในตำแหน่งหัวหน้ากองคลัง ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานก่อสร้าง สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
ฉะนั้น จึงตั้งให้นายวิชัย ชื่นชมพูนุท ผู้พิพากษาประจำกระทรวง เป็นการเปิดซองประกวดราคาก่อสร้างศาลจังหวัดอุดรธานี และศาลจังหวัดปทุมธานี เพิ่มขึ้นอีก ๑ นาย

สั่ง ณ วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๑๘

(ลงชื่อ) นายศิริ อติโพธิ

(นายศิริ อติโพธิ)

ปลัดกระทรวงยุติธรรม

วันที่ ๒๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๐
ตรงกับ ๓๖ ปีมะเส็ง จ.ศ. ๑๓๓๙
ปฐมฤกษ์ ๑๔.๓๐ น. สิ้นฤกษ์ ๑๕.๐๐ น.

ศาลจังหวัดปทุมธานี

สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐

นายเสมา รัตนมัลย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ประธานวงศิลาฤกษ์
นายสุธรรม ภัทราคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ประธานพิธีเปิดอาคาร
นายศิริ อติโพธิ ปลัดกระทรวงยุติธรรม

คณะกรรมการตรวจการก่อสร้าง

นายสมบัติ วังตาล	}	อธิบดีผู้พิพากษาศาล
นายสีห์ คลายนสูตร		
นายกำน อ้นนันทน์	}	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
นายไพบุลย์ จามิกรณ์		
นายสุวรรณ ปัญญาภาส	}	ผู้พิพากษา
นายทองจุล สิงห์กุล		
นายมังกร ฤกษ์อร่าม		นายช่างพิเศษกรมโยธาธิการ
		นายช่างผู้ควบคุมการก่อสร้าง

นายสมบัติ วังตาล อธิบดีผู้พิพากษภาค ๑
กล่าวรายงานในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานี

คำกล่าวรายงาน

โดย

นายสมบัติ วงตาล อธิบดีผู้พิพากษาศาล

ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานี

ณ วันอังคารที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๒๐

ขอประทานกราบเรียน ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ข้าพเจ้าและข้าราชการศาลจังหวัดปทุมธานี รู้สึกเป็นเกียรติและปิติยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้กรุณามาเป็นประธานในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานีหลังใหม่ ท่ามกลางบรรดาผู้มีเกียรติทั้งหลายที่มาร่วมงานในวันนี้

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานีหลังเก่าสร้างมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๒ ในที่ดินราชพัสดุเป็นอาคารตึกชั้นเดียว นับแต่เริ่มสร้างมาจนถึงบัดนี้เป็นเวลา ๕๘ ปีแล้ว มีห้องพิจารณา ๑ ห้อง ห้องผู้พิพากษา ๑ ห้อง ห้องจำศาล ๑ ห้อง และห้องเสมียนพนักงาน ๑ ห้อง ต่อมาภายหลังปรากฏว่าตัวอาคารคับแคบไม่พอกับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น จึงต้องดัดแปลงห้องทำงานของเสมียนพนักงานเป็นห้องพิจารณาเพิ่มขึ้นอีก ๑ ห้อง และดัดแปลงส่วนหนึ่งของห้องพิจารณาเป็นที่ทำงานของเสมียนพนักงานและตั้งตู้เก็บสำนวนอีกด้วย ถึงกระนั้นก็ดีห้องจำศาลและห้องเสมียนพนักงานต้องตั้งโต๊ะทำงานเบียดเสียดกันอย่างแออัด ไม่สะดวกต่อการปฏิบัติราชการ ประกอบกับอาคารศาลมีสภาพเก่าแก่ชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลาเกินกว่าที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้ กระทรวงยุติธรรมจึงได้ดำเนินการของงบประมาณ เพื่อทำการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานีพร้อมด้วยบ้านพักผู้พิพากษาหัวหน้าศาลและบ้านพักผู้พิพากษาชั้นใหม่ได้รับอนุมัติงบประมาณให้ก่อสร้างได้ตามที่ขอโดยก่อสร้าง อาคารศาลในที่ดินราชพัสดุของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งนางกฐิน กุญยานนท์ กับเครือญาติ บริจาคยกให้กระทรวงมหาดไทยเพื่อสร้างศาลากลางจังหวัดปทุมธานีและทางจังหวัดเอื้อเฟื้อแบ่งที่ดินส่วนหนึ่งให้เป็นที่ยกก่อสร้างอาคารศาล ส่วนบ้านดังกล่าวอีก ๒ หลังก่อสร้างในที่ดินราชพัสดุที่ยกสร้างบ้านพักหลังเก่า

อาคารศาลจังหวัดปทุมธานีที่กำลังก่อสร้างขึ้นใหม่นี้ เป็นอาคาร 2 ชั้น ขนาด 4 บัลลังก์ กว้างประมาณ ๔.๗๐ เมตร ยาวประมาณ ๕๔.๒๐ เมตร มุขหน้ากว้าง ๗.๕๐ เมตร ยาว ๖.๐๐ เมตร มุขหลังกว้าง ๗.๕๐ เมตร ยาว ๑๓.๕๐ เมตร หลังคาทรงไทย มีห้องทำงานผู้พิพากษา จำศาลและ เถมียืนพนักงานตลอดจนห้องพนักงานอัยการ ทนายความ ตู้ความ พยาน และห้องขังผู้ต้องหาครบ ถ้วน มีห้องอุปกรณ์และสุขภัณฑ์ทันสมัย เหมาะสมที่จะใช้ประโยชน์ตามความมุ่งหมายได้เป็นอย่างดี ทั้งยังคงไว้ซึ่งรูปทรงอันเป็นสัญลักษณ์ของศาลไทยทางสถาปัตยกรรมอีกด้วย การก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลหลังใหม่นี้ บริษัทสทิวทก่อสร้าง จำกัด เป็นผู้ประมูลรับเหมาก่อสร้างรวมบ้านพัก ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ๑ หลัง และบ้านพักผู้พิพากษาอีก ๑ หลัง ในราคา ๕,๑๑๑,๕๒๐ บาท กำหนด ทำการก่อสร้างให้แล้วเสร็จตามสัญญาภายในวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๒๐ และได้รับความร่วมมือ จากกรมโยธาธิการในการออกแบบแปลนและรายการก่อสร้าง ตลอดจนส่งนายช่างมาควบคุมการ ก่อสร้างด้วย

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นอุดมมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอกราบเรียนเชิญท่านรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงยุติธรรม ได้โปรดประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานีหลังใหม่ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่อาคารศาลสถิตยุติธรรม ในอันที่จะได้ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ ประชาชนสืบไป

นายเสมา รัตน์มัลย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
ประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานี กล่าวตอบ

คำกล่าวตอบ

โดย

นายเสมา รัตนมาลัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
ในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานี
ณ วันอังคารที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๒๐

ท่านอธิบดีผู้พิพากษามาภาค ๑ และท่านผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย

ข้าพเจ้ามีความยินดี และรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้มาประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานีที่กำลังก่อสร้างใหม่ในวันนี้

กระทรวงยุติธรรมได้ตระหนักเป็นอย่างดีว่า อาคารที่ทำการศาลและบ้านพักผู้พิพากษาทั่วราชอาณาจักร ส่วนมากชำรุดทรุดโทรมและคับแคบ ไม่เหมาะสมแก่กาลสมัยไม่สะดวกแก่การปฏิบัติราชการและการพักอาศัย สมควรจะได้ก่อสร้างขึ้นใหม่เพื่อให้ศาลได้มีที่ทำการอันกว้างขวางและสง่างามสมกับเป็นสถานที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชน และให้ผู้พิพากษามีบ้านพักที่เหมาะสมแก่ตำแหน่งหน้าที่ จึงได้ดำเนินการให้งานก่อสร้างอาคารศาลและบ้านพักสำเร็จลุล่วงไปตามโครงการที่กำหนดไว้ตามกำลังงบประมาณที่ได้รับอนุมัติ

สำหรับอาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานีหลังเดิมนั้นปรากฏว่าคับแคบ ไม่สะดวกแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ทั้งยังชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลา จึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะได้สร้างอาคารศาลขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับที่จะใช้เป็นทำการศาลสถิตยุติธรรม อาคารศาลหลังใหม่นี้เมื่อก่อสร้างเสร็จแล้ว จะเป็นสถานที่ราชการที่สง่างามหลังหนึ่งในจังหวัดนี้ ขอให้ท่านอธิบดีผู้พิพากษามาภาค ๑ และคณะกรรมการตรวจการก่อสร้างตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้โปรดช่วยกันเอาใจใส่ควบคุมดูแลให้การก่อสร้างสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี สมความมุ่งหมายของทางราชการด้วย

ข้าพเจ้าขอขอบคุณกรมโยธาธิการ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี คณะเทศมนตรีเทศบาลเมืองปทุมธานี และทุกท่านที่มีส่วนร่วมช่วยเหลือในการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานีไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นศกฤกษ์มงคลกาลแล้ว ข้าพเจ้าจะได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานีที่กำลังก่อสร้างใหม่นี้ ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก ได้โปรดดลบันดาลให้การก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานีหลังนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อย เพื่อใช้เป็นสถานที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชนสืบไป

คำกล่าวตอบ

โดย

นายสุธรรม ภัทราคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
ในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานี

ณ วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๒๐

ท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๑ และท่านผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย

ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติและมีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มีโอกาสมาประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานีในวันนี้

กระทรวงยุติธรรมได้ตระหนักเป็นอย่างดีว่า ศาลยุติธรรมเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชน สมควรจะมีอาคารที่ทำการอันกว้างขวางและสง่างามเพื่อสะดวกแก่การปฏิบัติงานและเป็นที่เคารพเลื่อมใสของบุคคลทั่วไป การจัดให้ศาลได้มีที่ทำการอันเหมาะสมตามเหตุผลดังกล่าวเป็นภาระส่วนหนึ่งของกระทรวงยุติธรรมที่จะต้องดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงไปตามกำลังงบประมาณที่ได้รับอนุมัติ สำหรับอาคารศาลจังหวัดปทุมธานีหลังเก่านี้ตามรายงานของท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๑ ย่อมเป็นที่ประจักษ์ว่าไม่เหมาะสม ที่จะใช้เป็นที่ทำการศาลยุติธรรมในปัจจุบัน เพราะเป็นอาคารชั้นเดียวคับแคบและชำรุดทรุดโทรม ไม่สะดวกแก่การปฏิบัติราชการและการติดต่อของประชาชนผู้มีบรรดาศักดิ์ กระทรวงยุติธรรมจึงได้เสนอของบประมาณก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลแห่งใหม่ และได้รับอนุมัติงบประมาณจากรัฐบาลเพื่อทำการก่อสร้างได้ตามกระทรวงยุติธรรมเสนอ

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาเห็นการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานีได้สำเร็จเรียบร้อย และสง่างามดังที่ปรากฏต่อสายตาของท่านขณะนี้ ในนามของกระทรวงยุติธรรม ข้าพเจ้าขอขอบคุณท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๑ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี ท่านนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองปทุมธานี กรมโยธาธิการ คณะกรรมการตรวจการก่อสร้างตลอดจนทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเอื้อเฟื้อช่วยเหลือด้วยประการต่าง ๆ ไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ให้เกียรติมาร่วมในงานนี้ด้วย

ข้าพเจ้าขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก ได้โปรดดลบันดาลให้อาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานีหลังใหม่นี้ ได้สถิตสถาพรยั่งยืนนาน เพื่อจักได้เป็นที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรม และให้ความร่มเย็นแก่ประชาชนสืบไป

ขณะนี้ได้เวลาอันเป็นสุกฤกษ์มงคลกาลแล้ว ข้าพเจ้าขอประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานี ณ บัดนี้

จังหวัดปทุมธานี

สุวรรณ บัญญาภาส

รวบรวมจาก

บรรยายสรุปข้าราชการจังหวัดปทุมธานี

จังหวัดปทุมธานีเดิมเป็นหมู่บ้านชื่อสามโคกมาก่อน แต่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดเมื่อ พ.ศ. ๒๒๐๓ ว่าในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแห่งกรุงศรีอยุธยา สมิงเปอพร้อมด้วยนายกอง ๑๑ คน ได้คุมมอญประมาณหนึ่งหมื่นคนอพยพจากเมืองเมาะตะมะเข้ามาพึ่ง พระบรมโพธิสมภาร สมเด็จพระนารายณ์มหาราชจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ครอบครัวมอญเหล่านั้นไปทำมาหาเลี้ยงชีพอยู่ที่บ้านสามโคกริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณวัดตำหนัก กับวัดสะแก ต่อมาเมื่อมีคน มากจึงตั้งเป็นเมือง “สามโคก”

พ.ศ. ๒๓๑๐ พม่าได้ยกกองทัพมาตีกรุงศรีอยุธยาแตกกวาดต้อนครอบครัวมอญเหล่านั้น กลับไปยังเมืองพม่า แต่พวกมอญเหล่านั้นพอได้โอกาสก็พากันหนีกลับเข้ามาพึ่ง พระบรมโพธิสมภารตามเดิม

พ.ศ. ๒๓๑๗ ในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช พระยาเจ่ง ตะละแสง กับพระยา กลางเมืองและนายไพร่ทั้งปวงพร้อมด้วยครอบครัวมอญ ได้พากันอพยพเข้ามาอีกประมาณหนึ่งคน เศษ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พวกมอญเหล่านั้นไปตั้งภูมิลำเนาอยู่ที่เมืองสามโคกและเมืองนนทบุรี และโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้หลวงบำเรอภักดี เชื้อสายมอญครั้งกรุงเก่า เป็นพระยารามัญวงศ์ หรือเรียกว่าจักรีมอญ พร้อมด้วยชายฉกรรจ์จำนวนสามพันคน ให้ควบคุมดูแลมอญเหล่านั้นทั้งหมด

พ.ศ. ๒๓๔๘ ในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สมิงสอเตาแห่งเมืองเมาะตะมะกับพวก ได้พร้อมใจกันจับพม่าผู้รักษาเมืองฆ่าเสีย แล้วอพยพครอบครัวมอญประมาณสามหมื่นคน เข้ามาทางเมืองอุทัยธานี เมืองกาญจนบุรี และเมืองตาก พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่เมืองสามโคก ที่ปากเกร็ด เมืองนนทบุรี ที่ปากลัด นครเขื่อนขันธ์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้สมิงสอเตาเป็นพระยารัตนจักรและแต่งตั้งสมิงมอญชั้นผู้ใหญ่เป็นพระยาทุกคน

การอพยพของชาวมอญเมืองเมาะตะมะที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร สรุปได้ว่าอพยพครั้งสำคัญอยู่ ๓ ครั้ง คือ แผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแห่งกรุงศรีอยุธยา แผ่นดินสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช แห่งกรุงธนบุรี และแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ปรากฏตามหลักฐานว่าพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยแห่งกรุงรัตน-

โกสินทร์ พร้อมด้วยสมเด็จพระราชวังบรมมหาเสนาณรงค์ ได้เสด็จพระราชดำเนินทางชลมารคไปประทับแรม ณ พลับพลาริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออกเยื้องเมืองสามโคก ซึ่งปัจจุบันเป็นบริเวณวัดปทุมทอง ทรงรับดอกบัวจากพสกนิกรชาวอมฤที่หลั่งไหลกันมาทูลเกล้าฯ ถวายดอกบัวอยู่เป็นนิจด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ และได้แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามเมืองสามโคกใหม่เพื่อเป็นศิริมงคลชื่อ “เมืองประทุมธานี” เนื่องด้วยสภาพภูมิประเทศในครั้งนั้นเป็นฤดูน้ำหลาก เป็นเหตุให้สุนทรภู่รัตนกวีของไทยได้พรรณาถึงเรื่องราวของเมืองประทุมธานีดังกล่าวกลอนที่ปรากฏในนิราศภูเขาทองตอนหนึ่งว่า

ถึงสามโคกโสภณถึงปิ่นเกล้า
พระพุทธเจ้าหลวงบำรุงซึ่งกรุงศรี
ประทานนามสามโคกเป็นเมืองตรี
ชื่อปทุมธานีเพราะมีบัว

นับแต่ได้พระราชทานนามเมือง “ประทุมธานี” แล้ว ได้มีการโยกย้ายศาลว่าการเมืองหลายครั้ง ตามหลักฐานปรากฏว่าศาลว่าการเมืองประทุมธานีได้โยกย้ายที่ตั้งถึง ๘ ครั้งด้วยกัน โดยครั้งที่ ๗ ได้ย้ายไปตั้งที่ตำบลบางปรอก อำเภอเมืองปทุมธานี ริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ ศาลากลางจังหวัดเป็นอาคารถาวรชั้นเดียว ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และได้เปลี่ยนนาม “เมืองปทุมธานี” เป็น “เมืองประทุมธานี” ซึ่งในครั้งนั้นเมืองปทุมธานีคงมีอยู่เพียง ๓ อำเภอ คือ อำเภอบางกะดี (อำเภอเมืองปทุมธานี) อำเภอสามโคก และอำเภอรอแหง ต่อมาในราว พ.ศ. ๒๔๗๕ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทางราชการได้ยุบจังหวัดชัยบุรี ซึ่งมีอยู่ ๔ อำเภอ คือ อำเภอเมือง (ชัยบุรี) อำเภอลำลูกกา อำเภอคลองหลวง และอำเภอหนองเสือ มารวมกับจังหวัดปทุมธานี และต่อมาได้เปลี่ยนชื่อจาก “เมืองปทุมธานี” เป็น “จังหวัดปทุมธานี” และหลังสุดครั้งที่ ๘ ได้ย้ายไปตั้งที่ตำบลบ้านฉาง อำเภอปทุมธานี ซึ่งเป็นที่ตั้งปัจจุบัน

จังหวัดปทุมธานีเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ภาคกลางของประเทศไทย ริมสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา มีพื้นที่ประมาณ ๑๕๐๐ ตารางกิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๓๐ กิโลเมตร มีอาณาเขต ทิศเหนือติดกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดสระบุรี ทิศใต้ติดกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนนทบุรี ทิศตะวันออกติดจังหวัดนครนายกและ จังหวัดฉะเชิงเทรา ทิศตะวันตกติดจังหวัดนนทบุรี ลักษณะภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มมีคลองต่างๆ แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยา เหมาะแก่การทำการเกษตร ลักษณะอากาศทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ปกติ มีฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว

จังหวัดปทุมธานีแบ่งการปกครองออกเป็น ๗ อำเภอ คือ

๑. อำเภอเมืองปทุมธานี
๒. อำเภอสามโคก
๓. อำเภอลาดหลุมแก้ว
๔. อำเภอธัญบุรี
๕. อำเภอลำลูกกา
๖. อำเภอลองหลวง
๗. อำเภอหนองเสือ

ลักษณะเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดปทุมธานีที่สำคัญแบ่งออกได้คือ

๑. ทางด้านอุตสาหกรรม มีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็กทั้งประเภทใช้เครื่องจักรและใช้แรงงาน ทำการผลิตสินค้ามากมายหลายชนิดด้วยกัน

๒. ทางด้านการเกษตร มีการปลูกข้าว ผลไม้จำพวกส้มเขียวหวาน มะม่วง ทุเรียน กล้วย ขนุน ฝรั่ง พืชผักจำพวกพริก มะเขือ หอม กระเทียม กะหล่ำ ถั่ว ไม้ยืนต้นได้แก่พวกมะพร้าว สน นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสัตว์ประเภทเบ็ด ไก่ ห่าน และขุดบ่อเลี้ยงปลา

สภาพสังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดปทุมธานีโดยทั่วไปมีลักษณะสังคมแบบดั้งเดิม ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชนบท ประกอบอาชีพในทางเกษตร และส่วนใหญ่เป็นคนไทยเชื้อสายรามัญโบราณ มีความสามัคคีกลมเกลียวรักใคร่กันดี รักความสงบและขยันขันแข็งในการทำมาหากิน มีความยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างเคร่งครัด ส่วนใหญ่แล้วนับถือศาสนาพุทธ

ชาวจังหวัดปทุมธานีมีขนบธรรมเนียมประเพณีของตนเองอยู่มากมาย ที่ยังคงยึดถือและพอหาได้ในปัจจุบัน คือ

ประเพณีมอญคัง เป็นประเพณีลอยเรือในแม่น้ำเจ้าพระยาของเดือนสิบสอง

ประเพณีมอญร้องไห้ เมื่อเวลาที่มีญาติผู้ใหญ่หรือบุคคลที่เคารพนับถือถึงแก่กรรมลงจะมีคนมอญมานั่งร้องไห้ด้วยความโศกเศร้า ร่ำพันพร่ำพันถึงคุณความดีเป็นการอาลัยอาวรณ์

ปีพาทย์มอญ เป็นดนตรีแบบมอญแท้ที่ยังมีอยู่ในจังหวัดปทุมธานี

สงกรานต์ข้าวแช่ จัดทำขึ้นในประเพณีสงกรานต์ โดยนำข้าวที่หุงสุกแล้วแช่ในน้ำเย็นลอยดอกมะลิและมีกับเป็นชุด

การแห่ปลาปล่อยนก เป็นประเพณีการทำบุญวันสงกรานต์ในการ ปล่อยนก ปล่อยปลา

การเล่นตะบ้า เป็นการละเล่นในงานประเพณีสงกรานต์ของหนุ่มสาว

การจุดลูกหนู เป็นประเพณีในงานฉาปนกิจศพของพระภิกษุ สามเณร โดยการแข่งขันกันจุดลูกหนู

สถานที่ที่น่าสนใจของจังหวัดปทุมธานี

๑. วัดไผ่ล้อม ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านฉั่ว อำเภอสามโคก หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “วัดนก-ปากห่าง” เนื่องจากมีนกปากห่างจำนวนมากอาศัยอยู่ นกดังกล่าวจะมาอาศัยอยู่ระหว่างเดือน พฤศจิกายน ถึงเดือนมกราคม และจะอพยพไปหากินที่อื่นระหว่างเดือนมิถุนายน ถึงเดือนตุลาคม เป็นประจำทุกปี

๒. วัดสิงห์ ตั้งอยู่ที่ตำบลสามโคก เป็นวัดที่หัวหน้านมอญ (สมิงเปอ) กับพวกอพยพมา ตั้งภูมิลำเนา วัดนี้มีโบราณวัตถุที่น่าสนใจและควรแก่การศึกษาคือ หลวงพ่อโต พระพุทธไสยาสน์ โทศบรรจุติ หลวงพ่อพระยากราย พระแท่นบรรทมของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ตู้พระธรรมลายรดน้ำ และเครื่องปั้นดินเผาอื่น ๆ

๓. วัดเสด็จ เดิมชื่อวัดสร้อยทอง ตั้งอยู่ตำบลสวนพริกไทย อำเภอเมืองปทุมธานี มีชื่อเสียงลือเลื่องในด้านเครื่องรางของขลัง คือ พระสมเด็จของหลวงปู่เทียน

๔. วัดชินวราราม เป็นพระอารามหลวง ชนิด วรวิหาร เดิมชื่อวัดมะขามใต้ ตั้งอยู่ตำบล บางชะแยง อำเภอเมืองปทุมธานี เป็นวัดรามัญนิกาย สมัยครอบครัวมอญอพยพมาพึ่งพระบรม โพรธิสมภาร มีสิ่งที่น่าสนใจการะบูชา ได้แก่ มณฑป และ พระพุทธรูปปางจำลอง

๕. วัดวรณัฏฐาราม ตั้งอยู่ตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง เป็นวัดพุทธศาสนา ที่ศึกษารวมควบคู่กับวิทยาศาสตร์ประยุกต์เข้าด้วยกัน พระภิกษุที่จำพรรษาอยู่ล้วนแต่ผ่านการ ศึกษามาแล้วจากมหาวิทยาลัยทั้งใน และต่างประเทศ ทางวัดจัดให้มีรายการสนทนาธรรมะ และ ปฏิบัติทุกวัน

นอกจากสถานที่สำคัญๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ปทุมธานียังเป็นจังหวัดที่ขึ้นชื่อลือชาในเรื่องอาหารว่าอร่อยถึงใจอยู่หลายอย่างด้วยกัน อาทิเช่น ก๋วยเตี๋ยวเรือ ที่อำเภอธัญบุรี กุ้งเต้นและ เป๊ะชะปลาช่อนรสโอชาที่อำเภอเมืองปทุมธานี ส้มเขียวหวานรสเลิศที่อำเภอคลองหลวง อำเภอหนองเสือ และอำเภอธัญบุรี กับมะม่วงมันพันธุ์เขียวสวยที่อำเภอหนองเสือ

การใช้กฎหมายโดยเฉียบขาดปราศจากความเป็นธรรมถือความอยุติธรรม
SUMMA JUS, SUMMA INJURIA

ความยุติธรรมย่อมดำเนินตามกฎหมาย
EQUITY FOLLOWS LAW
AEQUITAS SEQUITUR LEGEM

ประโยชน์สุขของประชาชนย่อมเป็นกฎหมายสูงสุด
THE WELFARE OF THE PUBLIC, IS SUPREME LAW
SALUS POPULI EST SUPREMA LEX

ประธานในพิธีประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์

ความทุจริตกับความยุติธรรมอยู่ร่วมกันไม่ได้

FRAUD AND JUSTICE NEVER DWELL TOGETHER

FRAUS ET JUS NUN QUAM COHABITANT

คำกล่าวรายงาน

นายสีห์ คลายนสูตร อธิบดีผู้พิพากษภาค ๑

ในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานี

ณ วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๒๑

ขอประทานกราบเรียน ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ข้าพเจ้าและข้าราชการศาลจังหวัดปทุมธานี—รวมทั้งข้าราชการฝ่ายอื่น ทนายความพ้องคำ และประชาชนชาวจังหวัดปทุมธานี รู้สึกเป็นเกียรติและปลื้มปิติยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้กรุณามาเป็นประธานในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานีหลังใหม่ในวันนี้

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานีหลังเดิมสร้างมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๒ เป็นอาคารตึกชั้นเดียว นับแต่เริ่มสร้างมาจนถึงบัดนี้เป็นเวลา ๕๙ ปี ตัวอาคารชำรุดทรุดโทรมและคับแคบ ไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น ทั้งยังไม่สะดวกแก่การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และประชาชนที่มาติดต่อ กระทรวงยุติธรรมจึงได้ดำเนินการของงบประมาณเพื่อก่อสร้างอาคารศาลชั้นใหม่ และได้รับอนุมัติเงินงบประมาณตามที่ขอ จึงได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารศาลจังหวัดปทุมธานีหลังใหม่จนสำเร็จตามที่ได้เห็นอยู่ ณ ที่นี้

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานีที่สร้างใหม่นี้ ได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์เมื่อวันอังคารที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๒๐ เป็นอาคารตึก ๒ ชั้น ขนาด ๔ บัลลังก์ หลังคาทรงไทย บริษัทสทวิศวก่อสร้าง จำกัด เป็นผู้ประมูลรับเหมาก่อสร้างรวมกับบ้านพักผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ๑ หลัง และบ้านพักผู้พิพากษาอีก ๑ หลัง ในราคา ๕,๑๑๑,๕๒๐ บาท โดยเริ่มลงมือก่อสร้างเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๑๙ และเสร็จเรียบร้อยตามสัญญาเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๒๐ ในการก่อสร้างนี้ได้รับความร่วมมือจากกรมโยธาธิการในการออกแบบแปลนและรายการก่อสร้าง ตลอดจนนายช่างมาควบคุมการก่อสร้างให้เป็นไปตามแบบแปลนทุกประการ

อนึ่ง ในการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานีหลังใหม่นับแต่การวางศิลาฤกษ์ตลอดจนถึงการกระทำพิธีเปิด ได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากท่านผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี ท่านนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองปทุมธานี ข้าราชการทุกฝ่าย ตลอดจนทนายความ พ้องคำประชาชนในจังหวัดนี้เป็นอย่างดี

บัดนี้ได้เวลาอันเป็นอุดมมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอกราบเรียนเชิญท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้โปรดประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานี เพื่อเป็นสิริมงคลแก่อาคารศาลสถิตยุติธรรม สำหรับใช้เป็นที่พักพิงพิจารณาพิพากษารรรถคดี เพื่อเป็นประโยชน์สุขและความร่มเย็นของประชาชนสืบไป

อาคารศาลจังหวัดปัตตานี หลังเก่า
สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๒

อาคารศาลจังหวัดปัตตานี หลังใหม่
สร้าง พ.ศ. ๒๕๒๐

ที่ ศธ. ๐๗๐๖/๔๒๒๗

กรมศิลปากร

๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ประวัติศาสตร์จังหวัดปทุมธานี

เรียน ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดปทุมธานี

อ้างถึง หนังสือศาลจังหวัดปทุมธานีที่ ๔๕๐/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประวัติศาสตร์จังหวัดปทุมธานี จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ศาลจังหวัดปทุมธานีขอความร่วมมือจากกรมศิลปากร ให้ค้นคว้าเรียบเรียงประวัติศาสตร์จังหวัดปทุมธานี ให้ถึงความละเอียดแจ้งอยู่แล้ว นั้น

กรมศิลปากรได้มอบให้กองวรรณคดี และประวัติศาสตร์ ค้นคว้าเรียบเรียงประวัติศาสตร์จังหวัดปทุมธานีให้แล้ว จึงขอส่งมาเพื่อทราบพร้อมนี้ รวม ๑ ชุด เมื่อได้รับแล้วโปรดแจ้งให้ทราบด้วยจะขอบคุณมาก.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

เดโช สนวนานนท์

(นายเดโช สนวนานนท์)

อธิบดีกรมศิลปากร

กองวรรณคดีและประวัติศาสตร์

โทร. ๒๘๐๐๕๓

ประวัติศาสตร์จังหวัดปทุมธานี

ในสมัยเดิมก่อนที่จะมีการจัดระเบียบการศาลยุติธรรมแบบใหม่ ศาลจังหวัดปทุมธานีมีลักษณะเป็นศาลหัวเมืองขึ้นอยู่กับกระทรวงกลาโหม อำนาจการชำระได้ส่วนพิจารณาพิพากษาคดีความต่าง ๆ ของชาวเมืองเป็นหน้าที่ของผู้ว่าราชการเมืองปทุมธานีร่วมกับกรมการเมือง แล้วรายงานต่อกรมพระกลาโหม ดังปรากฏหลักฐานในพระราชโองการเกี่ยวกับคดีความหนึ่ง ของเมืองปทุมธานี ซึ่งแสดงถึงขั้นตอนขบวนการยุติธรรมสมัยนั้น ดังนี้

“เมื่อเกิดการปล้นสดมฆ่าฟันกันขึ้นในแขวงแห่งใด ก็เป็นหน้าที่ของราษฎรซึ่งอยู่ใกล้เคียงและได้รู้เห็นจะรีบนำความนี้มาแจ้งความแก่ { อำเภอกำนัน และผู้รักษาเมืองกรมการโดยเร็ว

เมื่อผู้รักษาเมืองกรมการ { อำเภอกำนัน ได้รู้ว่าชีวิตและทรัพย์สินสมบัติของราษฎรต้องฆ่าต้องปล้นกัน

ดังนี้ เมื่อใด แม้จะมีโจรย็พ้องร้องกิดี้ ไม่มีกิดี้ ก็จำจะต้องพิจารณาได้ส่วนผู้ซึ่งอยู่ใกล้เคียงทุก ๆ คน สืบหาเรื่องราวเหตุผลที่จะหาตัวผู้ร้ายโดยเต็มกำลัง และสติปัญญา และตรวจตราพิจารณาให้รู้ว่าการร้ายนั้นเกิดขึ้นด้วยเหตุผลประการใด และมีทรัพย์สินสมบัติใดถูกปล้นไปฤาไม่สิ่งใดบ้างและไปตกอยู่แห่งไหนจะได้เป็นทางพิจารณาหาคนร้าย และรู้การตลอดในความเรื่องนี้ถ้าผู้รักษาเมืองกรมการเมือง” ปทุมธานี ไม่ทำตามหน้าที่ก็ควรกรมพระกลาโหม” จะต้องรับรื้อนบังคับบัญชา“

ในปี ร.ศ. ๑๑๓ (พ.ศ. ๒๔๓๘) มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ยกการพลเรือนหัวเมืองในกระทรวงกลาโหม และกรมท่ามารวมอยู่ในกระทรวงมหาดไทย แต่เมืองปทุมธานีและเมืองอื่นๆ อีก ๓ เมือง คือ นครเขื่อนขันธ์ สมุทรปราการ และนนทบุรีนั้น กระทรวงมหาดไทยได้ส่งให้กระทรวงนครบาลบังคับราชการ และถือเป็นเมืองในเขตแขวงมณฑลกรุงเทพมหานคร ภายใต้อำนาจของกระทรวงนครบาลด้วย

การสร้างที่ทำการศาลเมืองปทุมธานีครั้งแรก

ในปี ร.ศ. ๑๑๗ (พ.ศ. ๒๔๔๒) พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศวรฤทธิ์ ซึ่งขณะนั้นดำรงพระยศพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นนเรศวรฤทธิ์ เสนาบดีกระทรวงนครบาล ได้มีรับสั่งโปรดเกล้าฯ ให้หลวงอารักษ์ประชากรราษฎร์ ข้าหลวงรักษาราชการเมืองปทุมธานีจัดซื้อพื้นที่

* ๑. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

๒. ขุนบรม

๓. เจ้าพระยาสุรวงษ์ไวยวัฒน์ที่พัฒนศักดิ์ ที่สมพระกลาโหม

๔. กรมศิลปากร, หอสมุดแห่งชาติ, หนังสือสมุดไทยจดหมายเหตุรัชกาลที่ ๕ มัค ๒๒๔ เลขที่ ๑

บริเวณปากคลองรังสิตประยูรศักดิ์แขวงเมืองปทุมธานีซึ่งเห็นว่าเป็นที่ราษฎรไปมามากกว่าบริเวณอื่น เพื่อใช้เป็นที่สร้างศาลากลางเมืองปทุมธานีกับศาลสำหรับพิจารณาคดี แต่การจัดซื้อที่ดินครั้งนั้นมีปัญหา เพราะราษฎรชาวมอญเจ้าของที่ ๖ ราย ไม่ยอมขายที่ให้ โดยอ้างว่าได้อยู่อาศัยมาแต่สมัยปู่ย่าตายาย และทั้งได้ปลูกต้นไม้ผลไม้ลงในเนื้อที่นั้นแล้ว เนื่องจากชาวมอญ ๕ คนในจำนวนนั้นเป็นหมู่ทหารเรือพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศวรฤทธิ์ จึงมีหนังสือทูลชี้แจงไปยังพระวรวงษ์เธอ กรมหมื่นปราบปรบักษ์ ผู้บัญชาการกรมทหารเรือให้ช่วยชี้แจงแก่ชาวมอญหมู่ทหารเรือซึ่งอยู่ในบังคับบัญชา ตามหนังสือ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๗ ตอนหนึ่งว่า

“หม่อมฉันขอทูลให้ทรงทราบว่ ที่ตำบลวัดเทียนถวาย ปากคลองรังสิตฯ ริมแม่น้ำนั้น เป็นที่สมควรจะสร้างที่ว่าการเมืองประทุมธานี แลศาลสำหรับเมือง เพราะจะได้ทำทางริมคลองรังสิตเข้าหารถไฟนครราชสีมา อันจะเดินทางได้ทั้งบกแลน้ำ จึงจำต้องตั้งที่ว่าการเมืองแลศาลตำบลนี้ เมื่อราษฎรเจ้าของที่ไม่ต้องการเงินจะต้องการที่โดยจะหาซื้อที่โดยลำพังเป็นการลำบากที่หลวงที่เมืองประทุมธานีมีอยู่ริมแม่น้ำเหมือนที่ราษฎรตั้งอยู่ตามที่จะต้องการนี้ หม่อมฉันจะจัดเปลี่ยนให้ได้ แลทั้งรื้อชลบ้านเรือนไปปลูกใหม่ให้ด้วย เพื่อการสำเร็จจะได้แล้วไปไม่ขัดข้องแก่ความเจริญของราชการ ขอท่านได้ทรงพระเมตตาโปรดให้เจ้าพนักงานชี้แจงแก่เจ้าของที่ให้เป็นการตกลงกัน”

ศาลากลางเมืองปทุมธานีที่ก่อสร้างนี้คงจะใช้เป็นที่ว่าการเมือง และศาลเมืองปทุมธานีในที่เดียวกัน ทั้งนี้พิจารณาจากคำอธิบายการจัดศาลหัวเมืองว่าด้วยการตั้งศาลข้อ ๑ ว่า

“ศาลสำหรับพิจารณาความตามหัวเมืองในเวลานั้นตั้งรวมอยู่ที่ศาลากลางเมืองละศาลถ้อยความจะเกิดขึ้นในจังหวัดเมืองนั้นที่ใด ๆ ต้องมาฟ้องร้องว่ากล่าวกันที่ศาลากลางแห่งเดียวที่ศาลมีแต่เมืองละแห่ง” ๒

การก่อสร้างที่ว่าการเมืองปทุมธานี ศาลเมืองปทุมธานีครั้งนั้นใช้เวลาประมาณ ๑ ปี ได้มีพิธีเปิดเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๘ (พ.ศ. ๒๔๔๓) ดังใบบอกหลวงอารักษ์ประธาราษฎร์ ดังนี้

* ๑. กรมศิลปากร, หอจดหมายเหตุแห่งชาติ เอกสาร ร. ๕ น.๓ ฉ/๔

๒. กระทรวงยุติธรรม, ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง, สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๑ กับศาลแขวงพระนคร และ ธนบุรี, การจัดตั้งศาลหัวเมืองครั้งแรก, หน้า ๓๖.

ที่ ๑๑๒/๒๐๖๔

ที่ว่าการเมืองประทุมธานี

วันที่ ๑๑ มกราคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๘

ข้าพระพุทธเจ้า หลวงอารักษ์ประชากรราษฎร์ ข้าหลวงผู้รักษาราชการเมืองประทุมธานี บอكمายิ่งนายเวร ขอให้ขึ้นกราบทูลพระเจ้าน้องยาเธอ เสนาบดีกระทรวงนครบาล ทรงทราบได้ฝ่าพระบาท

ด้วยโปรดเกล้าฯ พระราชทานแปรนแผนที่มีรับสั่งให้ข้าพระพุทธเจ้าจัดทำศาลากลางตำบลโคกฉพลที่ว่าการเมืองประทุมธานีนั้น ข้าพระพุทธเจ้าได้จ้างเงินจัดทำตามแปรน หลังคาตาดฟ้า ปูพื้นกันห้องทาสีเสร็จแล้วบริบูรณ์ทำการได้ แต่ถนาล่งนั้น ข้าพระพุทธเจ้าได้จัดซื้ออิฐเครื่องก่อไว้แล้วยังทำต่อไป แต่ที่ว่าการตำบลวัดไก่อเดียฯ ซึ่งอาศัยอยู่ณนั้นเป็นที่ชำรุดไป ครั้นจะซ่อมแซมทำขึ้นใหม่เห็นด้วยเกล้าฯ ศาลที่ทำใหม่อยู่นี้พอเข้าทำการได้จะเสร็จอยู่แล้ว

ข้าพระพุทธเจ้าได้จัดการเปิดศาลวันที่ ๑๐ มกราคม ร.ศ. ๑๑๘ เวลาบ่าย ได้เชิญพระบรมรูปทั้ง ๒ พระองค์ออกมาประดิษฐานที่ศาล ตั้งเครื่องบูชาแลใบไม้สดประดับเส้าแล้วได้นิมนต์พระภิกษุสงฆ์ ๘ รูปเจริญพระพุทธมนต์ มีพิณพาทเครื่องใหญ่ประโคม ได้รับเลี้ยงขุนนางผู้มีบรรดาศักดิ์ ค่ำลงมีหุ่นกระบอกกล่เล่นคืนหนึ่ง รุ่งขึ้นวันที่ ๑๑ มกราคม ร.ศ. ๑๑๘ เวลาเช้าถวายธรรมาธิษฐานพระสงฆ์ทั้ง ๔ รูป พระไตรสรณัมชัยประประธาน แล้วได้เชิญขุนนางผู้มีบรรดาศักดิ์ และกรมการกับอำเภอบนที่ประชุมเลี้ยงพร้อมกัน เสร็จแล้วในเวลา ๔ โมงเช้า ข้าพระพุทธเจ้าได้จัดการการและเสมีนเป็นพนักงานตามหน้าที่เปิดศาลลงมือทำการฉลองพระเศ็ดพระคุณเป็นวันต้นต่อไปในวันเดี๋ยวนั้น เวลาบ่าย ๒ โมง มีเพลงวง ค่ำลงมีหุ่นกระบอกอีกคืนหนึ่งเป็นเสร็จการ ข้าพระพุทธเจ้าขอถวายพระพรราชกุศลด้วย

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรดเกล้าฯ

ข้าพระพุทธเจ้า หลวงอารักษ์ประชากรราษฎร์

ศาลเมืองปทุมธานีคงจะขึ้นต่อกระทรวงนครบาลระยะหนึ่ง เพราะภายหลังเมื่อมีการปรับปรุงกิจการศาลในกรุงเทพมหานครตามแบบใหม่ขึ้นต่อกระทรวงยุติธรรมเรียบร้อยแล้ว ได้มีการปรับปรุงกิจการศาลหัวเมืองต่าง ๆ ด้วย ศาลเมืองปทุมธานีที่เป็นศาลหัวเมืองขึ้นมณฑลกรุงเทพฯ จะได้รับการปรับปรุงและโอนมาขึ้นกระทรวงยุติธรรมเมื่อใดไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด แต่พิจารณาจากหลักฐานหนังสือมีไปมาของศาลเมืองปทุมธานีพบว่าในรัตนโกสินทรศก ๑๒๕ ศาลเมืองปทุมธานีขึ้นต่อกระทรวงยุติธรรมแล้ว

* ๑. ที่ว่าการเมืองปทุมธานีเดิม ถือบ้าน พระบาทวิเศษทวยหาร

๒. กรมศิลปากร, หอจดหมายเหตุแห่งชาติ เอกสาร ร. ๕ ม. ๓. ๕ น. ๒

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเมืองปทุมธานีและเมืองธัญบุรีขึ้นรวมเป็นหัวเมืองขึ้นกระทรวงมหาดไทย และต่อมาก็มีประกาศยกเมืองทั้งสองขึ้นในมณฑลกรุงเก่า เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๘ การครั้งนี้ศาลเมืองปทุมธานีจึงต้องโอนไปรวมขึ้นในมณฑลกรุงเก่าด้วย ดังประกาศกระทรวงยุติธรรม ลงวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๘ ความตอนหนึ่งว่า

“ตามประกาศ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๘ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเมืองปทุมธานี เมืองธัญบุรี ไปรวมอยู่ในมณฑลกรุงเก่า ทรงพระราชดำริห์ว่าราชการฝ่ายศาลยุติธรรมในหัวเมืองเหล่านี้ ก็สมควรจะต้องเปลี่ยนแปลงไปตามเมืองและจังหวัดนั้นด้วย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โอนศาลเมืองปทุมธานี ศาลเมืองธัญบุรี ไปรวมกันอยู่ในมณฑลกรุงเก่า และให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเหมือนกับศาลเมืองทั้งหลายในมณฑลกรุงเก่าสืบไป”

ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนคำเรียก “เมือง” เป็น “จังหวัด” ศาลยุติธรรมในหัวเมืองทั่วไปจึงเปลี่ยนจาก “ศาลเมือง” เป็น “ศาลจังหวัด” ด้วย ดังนั้นตามประกาศกระทรวงยุติธรรม ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๙ ศาลเมืองปทุมธานีจึงเปลี่ยนเรียกเป็น “ศาลจังหวัดปทุมธานี” ตั้งแต่นั้นมา

การสร้างที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. ๒๔๖๒

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๑ ศาลากลางจังหวัดปทุมธานีได้ย้ายที่ตั้งใหม่ไปอยู่ ณ บริเวณซึ่งปัจจุบันใช้เป็นที่ว่าการอำเภอเมืองปทุมธานี ทำให้ศาลจังหวัดปทุมธานีกับศาลากลางจังหวัดปทุมธานีต้องอยู่ไกลกัน ปรากฏตามหนังสือของพระยาโบราณราชธานินทร์ อุปราชมณฑลกรุงเก่า ถึงเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม ที่ ๔๕/๓๔๒๔ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๑ ว่าศาลจังหวัดปทุมธานีเดิมกับศาลากลางจังหวัดปทุมธานีที่ย้ายไป อยู่ห่างไกลกันมากประมาณ ๑๐๐ เส้นเศษ หนทางที่จะไปมาถึงกัน ถ้าใช้เรือแจวพายแล้วต้องใช้เวลาราวชั่วโมงเศษ จึงขอให้ย้ายศาลจังหวัดปทุมธานีไปปลูกสร้าง ณ ที่ทำการจังหวัดใหม่ โดยให้สร้างต่อจากศาลากลางจังหวัดปทุมธานีลงมาทางใต้ กระทรวงยุติธรรมดำริแล้วเห็นชอบด้วย จึงได้มีประกาศแจ้งความประมุขราคารสร้างศาลจังหวัดปทุมธานีใหม่ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๑ ผลการประมุขราคาราปรากฏว่า จินโห ยีหื้อ โหงุ่นหลง อยู่ตำบลสะพานขาว จังหวัดพระนครเป็นผู้ประมูลได้ในราคา ๒๘,๖๖๐ บาท ได้ทำสัญญากันเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๑ กำหนดแล้วเสร็จภายใน ๗ เดือน ผู้รับเหมาทำการปลูกสร้างแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๒ เป็นอาคารตึกชั้นเดียว ขนาดหนึ่งปลั่งก

* ๑. ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนเป็นมณฑลอยุธยา เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๑

๒. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๒ หน้า ๑๑๑๖ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๘

ที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานีได้เริ่มเปิดทำการในวันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๒ เวลา ๑๑.๐๐ น. หลังพิธีเปิดมีการพิจารณาคดีเรื่องคนร้ายลักทรัพย์ จำเลยให้การรับสารภาพ จึงพิพากษาคดีเสร็จไปในวันนั้น ในการเปิดศาลจังหวัดปทุมธานีครั้งนี้มีผู้ศรัทธาบริจาคเงินสำหรับใช้จ่ายในพิธีสงฆ์ และเลี้ยงแขกจำนวน ๕๑๓ บาท กับให้สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ประจำศาลเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีทั้งข้าราชการฝ่ายศาลและฝ่ายอื่น พ่อค้า ทนายความ และพระภิกษุจากวัดต่างๆ หลายวัด สำหรับพัดชกที่ยังคงเหลือให้เห็นอยู่ในปัจจุบันปรากฏตามหลักฐานว่า คณะทนายความแพทยคดีสำนักงานเด็กห่มหม่าโรงยาเก่ากรุงเทพฯ เป็นผู้มอบให้ คิดเป็นราคา ๘๐ บาท

นอกจากการก่อสร้างที่ทำการศาลหลังใหม่แล้วยังได้สร้างบ้านพักผู้พิพากษา จำศาลด้วยอีกอย่างละ ๑ หลัง ตั้งอยู่หลังที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานีนั่นเอง

การสร้างที่ทำการศาลจังหวัดปทุมธานีปัจจุบัน

“ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ กระทรวงยุติธรรมพิจารณาเห็นว่าอาคารศาลจังหวัดปทุมธานี และบ้านพักซึ่งสร้างมาแต่ พ.ศ. ๒๔๖๒ และ พ.ศ. ๒๔๖๔ มีสภาพเก่าและชำรุดทรุดโทรมทั้งอาคารศาลก็ไม่เหมาะสมกับสภาพกาล เพราะคืบความเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ มีผู้พิพากษาประจำศาล ๓ นาย ห้องทำงานก็คับแคบไม่เพียงพอกับผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติราชการ จึงดำริจะสร้างอาคารศาลใหม่ จึงมีคำสั่งให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดปทุมธานีจัดหาที่ดินเพื่อสร้างอาคารศาลใหม่เป็นศาลขนาด ๔ บัลลังก์ ประจวบกับทางจังหวัดปทุมธานีมีนโยบายจะขยายผังเมืองและจะสร้างศาลากลางจังหวัดปทุมธานีขึ้นใหม่ริมถนนสายกรุงเทพฯ - ปทุมธานี ซึ่งอยู่ทางใต้ของที่ตั้งศาลากลางเมืองปทุมธานีในปัจจุบัน ทางศาลจังหวัดปทุมธานีจึงกำหนดสร้างบริเวณเดียวกันกับศาลากลางจังหวัดในระหว่างที่ดำเนินการยังมีที่ดินได้ปลูกสร้างใน พ.ศ. ๒๕๑๓ ทางสำนักผังเมืองได้จัดทำแผนผังบริเวณศูนย์ราชการเสียใหม่ กำหนดที่สร้างศาลจังหวัดปทุมธานีไว้บริเวณสนามเด็กเล่นสนามเทนนิสและสโมสรข้าราชการปัจจุบัน แต่ก็ยังมีได้ทำการปลูกสร้างอีกจนกระทั่งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ นางกรุณ กุญยกานนท์ และครอบครัว ได้ทูลเกล้าฯ ถวายที่ดินโฉนดที่ ๕๖๙๓ และโฉนดที่ ๒๖๕๑ บางส่วนรวมเนื้อที่ ๑๖ ไร่ อยู่ริมถนนสายกรุงเทพฯ - ปทุมธานี ให้จังหวัดปทุมธานีใช้เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดปทุมธานี ทางจังหวัดจึงขอให้ศาลจังหวัดปทุมธานีมาปลูกสร้างในบริเวณเดียวกันเพื่อจะได้เป็นศูนย์ราชการต่อไป” กระทรวงยุติธรรมพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยจึงได้ดำเนินการขออนุญาตงบประมาณก่อสร้างที่ทำการศาล เมื่อได้รับอนุมัติแล้วจึงทำสัญญาว่าจ้างบริษัท สหวิศวก่อสร้าง จำกัด เป็นผู้รับเหมาทำการก่อสร้าง กำหนดแล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๐

นางสาวบุหงา ศรีกนก

นักอักษรศาสตร์ ๔ งานประวัติศาสตร์

ค้นคว้าเรียบเรียง

นางสายไหม จบกมลศึก หัวหน้างานประวัติศาสตร์ ตรวจแก้

กองวรรณคดี และประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร

* ๑. ผู้พิพากษาศาลจังหวัดปทุมธานีค้นคว้ารวบรวม

บรรณานุกรม

๑. กรมศิลปากร, หอสมุดแห่งชาติ, หนังสือสมุดไทย จดหมายเหตุรัชกาลที่ ๕ มัค ๒๒๔ เลขที่ ๗
๒. กรมศิลปากร, หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, เอกสาร ร. ๕ น.๓๓/๑,๒
๓. กระทรวงยุติธรรม, ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง, สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๑ กับศาลแขวงพระนครและธนบุรี, การจัดตั้งศาลหัวเมืองครั้งแรก
๔. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑, ๓๒, ๓๓
๕. ประมุข สวัสดิ์มงคล, คำสอนชั้นปริญญาตรี เรื่องธรรมเนียมศาลยุติธรรม
๖. คณะกรรมการจัดงานฉลองวันเฉลิมถวัลยราชสมบัติครบรอบ ๑๐๐ ปี ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, การปฏิรูประบบกฎหมายและการศาลในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. ๒๕๑๑
๗. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, เทศาภิบาล, ฉบับพิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พระยาอรรณภะวิสุนทร พ.ศ. ๒๕๐๓
๘. ผู้พิพากษาศาลจังหวัดปทุมธานี, ศาลจังหวัดปทุมธานี

ทำเนียบข้าราชการตุลาการ และจำศาล

ศาลจังหวัดปทุมธานี

(เท่าที่ค้นพบ ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๕๕ - ๒๔๗๓)

	หลวงการีตุลาการ อ.ต. หลวงอำนาจเนติพจน์ พระราชปรีชา อ.ท. พระประศาสน์วินิจนัย อ.จ. พระไพจิตรวินิจนัย หลวงนฤมลสถักญาณ ร.อ.อ. หลวงบริรักษ์จรรยาวัตร
ผู้พิพากษา ผู้พิพากษา จำศาล	อ.ต. หลวงรามเบญญา (สมบุญ อัดถสัมบุณณะ) นายเป้า นุตกุล ร.อ.ต. สด แสงอุทัย พ.ศ. ๒๔๗๔
ผู้พิพากษา ผู้พิพากษา จำศาล	อ.ท. พระราชปรีชา ร.อ.อ. หลวงมนุนัยวิมลวาทิน ร.อ.ต. สด แสงอุทัย พ.ศ. ๒๔๗๖
ผู้พิพากษา ผู้พิพากษา จำศาล	หลวงสุทธินาทนธมมัต หลวงวรการไพจิตร นายสด แสงอุทัย พ.ศ. ๒๔๗๘
ผู้พิพากษา ผู้พิพากษา จำศาล	หลวงพิทักษ์มนุสาสตร์ หลวงวรการไพจิตร นายสด แสงอุทัย พ.ศ. ๒๔๘๐
ผู้พิพากษา ผู้พิพากษา จำศาล	หลวงพิทักษ์มนุสาสตร์ หลวงวรการไพจิตร นายบัญญัติ สุขารมณ์

พ.ศ. ๒๕๔๑

ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
จำศาล

หลวงพิทักษ์มนูศาสตร์
นายเซ่งฮั่ว ปาณเจริญคานนท์
นายบัญญัติ สุขารมณ์

พ.ศ. ๒๕๔๒

ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
จำศาล

หลวงพิทักษ์มนูศาสตร์
นายบุญเสริมฐิ ปาณเจริญคานนท์
นายบัญญัติ สุขารมณ์

พ.ศ. ๒๕๔๓

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

หลวงสุทธิการณฤนัย
นายบุญเสริมฐิ ปาณเจริญคานนท์
นายเกสร สุขสว่าง

พ.ศ. ๒๕๔๔

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

หลวงสุทธิการณฤนัย
นายบุญเสริมฐิ ปาณเจริญคานนท์
นายเกสร สุขสว่าง

พ.ศ. ๒๕๔๖

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

นายสว่าง เวทวุทธิกัม วงศ์ศิริ
นายอิสระ สมบุญสุข
นายเรียบ เพชรประภา

พ.ศ. ๒๕๕๑

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

นายยุ้ย อาตมียะนันท์
นายเทียบ รองบุญนาท
นายแก้ว ปริญาอนุสรณ์

พ.ศ. ๒๕๕๔

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

นายยุ้ย อาตมียะนันท์
นายเทียบ รองบุญนาท
นายแก้ว ปริญาอนุสรณ์

พ.ศ. ๒๕๕๕

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

หลวงวิมลสัจจารักษ์
นายเทียบ รองบุญนาท
นายเสลภูมิ บุตรเนียร

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

พ.ศ. ๒๔๕๖
หลวงวิมลสัจจารักษ์
นายชุมพล จันทราทิพย์
นายอาจ ปัญญาติลก

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

พ.ศ. ๒๔๕๗
นายชลัม รุทระวนิช
นายชุมพล จันทราทิพย์
นายวิบูลย์ ศิริตระกูล

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

พ.ศ. ๒๔๕๘
นายบัญญัติ สุขารมณ์
นายชุมพล จันทราทิพย์
นายวิบูลย์ ศิริตระกูล

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

พ.ศ. ๒๔๕๙
นายบัญญัติ สุขารมณ์
นายชุมพล จันทราทิพย์
นายวิบูลย์ ศิริตระกูล

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

พ.ศ. ๒๕๐๐
นายบัญญัติ สุขารมณ์
นายชุมพล จันทราทิพย์
นายวิบูลย์ ศิริตระกูล

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

พ.ศ. ๒๕๐๑
นายจรัส สารนาค
นายจิตติ วุฒิปาณี
นายวิบูลย์ ศิริตระกูล

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

พ.ศ. ๒๕๐๒
นายจรัส สารนาค
นายจิตติ วุฒิปาณี
นายวิบูลย์ ศิริตระกูล

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

พ.ศ. ๒๕๐๓
นายจรัส สารนาค
นายจิตติ วุฒิปาณี
นายสาคร บุญส่ง

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

พ.ศ. ๒๕๐๔

นายสุข พงศ์สกุล
นายจิตติ วุฒิปาณี
นายสาคร บุญส่ง

พ.ศ. ๒๕๐๕

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

ว่า
นายจิตติ วุฒิปาณี
นายสาคร บุญส่ง

พ.ศ. ๒๕๐๖

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

นายทวัช รัตตานนท์
นายจิตติ วุฒิปาณี
นายสาคร บุญส่ง

พ.ศ. ๒๕๐๘

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

นายอ้อม เอี่ยมโอภาส
นายพิพัฒน์ จักรวงกูร
นายสาคร บุญส่ง

พ.ศ. ๒๕๐๘

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

นายบุญเลิศ เผ่าภิญโญ
นายอำนาจ เปล่งวิทยา
นายสาคร บุญส่ง

พ.ศ. ๒๕๑๐

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

นายบุญเลิศ เผ่าภิญโญ
นายอำนาจ เปล่งวิทยา
นายสาคร บุญส่ง

พ.ศ. ๒๕๑๑

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

นายบุญเลิศ เผ่าภิญโญ
นายปลื้ม โชติขจรยางกูร
นายสาคร บุญส่ง

พ.ศ. ๒๕๑๒

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

นายบุญเลิศ เผ่าภิญโญ
นายปลื้ม โชติขจรยางกูร
นายสาคร บุญส่ง

พ.ศ. ๒๕๑๓

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

นายมาโนช เพียรสนอง
นายอุไร กังคะเกตุ
นายสาคร บุญส่ง

พ.ศ. ๒๕๑๔

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
จำศาล

นายอุทิศ บุญชู
นายอุไร กังคะเกตุ
นายเช้า สวัสดิ์

พ.ศ. ๒๕๑๕

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
จำศาล

นายชวลิต นราลัย
นายนำชัย สุนทรพินิจกิจ
นายทองเลื่อน พูลพิพัฒน์
นายเช้า สวัสดิ์

พ.ศ. ๒๕๑๖

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
จำศาล

นายชวลิต นราลัย
นายนำชัย สุนทรพินิจกิจ
นายทองเลื่อน พูลพิพัฒน์
นายเช้า สวัสดิ์

พ.ศ. ๒๕๑๗

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
จำศาล

นายสุนทร จันทรศักดิ์
นายนำชัย สุนทรพินิจกิจ
นายทองเลื่อน พูลพิพัฒน์
นายประสิทธิ์ ทังจันทร์

พ.ศ. ๒๕๑๘

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
ผู้พิพากษา
ผู้พิพากษา
จำศาล

นายสุนทร จันทรศักดิ์
นายไพบูลย์ จามิกรณ์
นายทวิช กำเนิดเพชร
นายประสิทธิ์ ทังจันทร์

พ.ศ. ๒๕๑๘

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล

ผู้พิพากษา

ผู้พิพากษา

จำศาล

นายก้าน อนันนันท

นายไพบูลย์ จามิกรณ์

นายสุวรรณ ปัญญาภาส

นายประสิทธิ์ ทังจันทร์

พ.ศ. ๒๕๒๐

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล

ผู้พิพากษา

ผู้พิพากษา

จำศาล

นายก้าน อนันนันท

นายสุวรรณ ปัญญาภาส

นายทวิช อนันตชสุชาติ

นายประสิทธิ์ ทังจันทร์

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์
(www.library.coi.go.th)

คำแถลงท้ายเล่ม

ในปีงบประมาณ ๒๕๑๕ ศาลจังหวัดปทุมธานีได้รับงบประมาณให้สร้างอาคารที่ทำการ
หลังใหม่ ในการก่อสร้างอาคาร การวางศิลาฤกษ์ และการเปิดอาคารที่ทำการศาล ศาลจังหวัด
ปทุมธานีได้รับความร่วมมือจากข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ตลอดจนพระภิกษุสงฆ์ ทำให้
กิจการต่างๆ ได้สำเร็จลุล่วงเรียบร้อยไปด้วยดี จึงขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนร่วมในการก่อสร้าง
การวางศิลาฤกษ์ และการเปิดอาคารที่ทำการศาล ตลอดจนท่านผู้มีเกียรติที่ได้มาร่วมงานโดย
ทั่วกัน.

ศาลจังหวัดปทุมธานี

ผู้อุปการะ

๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี จัดเกี่ยวกับพิธีพราหมณ์
๒. เทศบาลเมืองปทุมธานี จัดสถานที่
๓. กรมโยธาธิการ จัดติดตั้งเต็นท์และประดับสถานที่
๔. วัดโสภาราม และวัดจันทร์กระพ้อ ให้ยืมของใช้เกี่ยวกับพิธีสงฆ์
๕. ท่านเจ้าอาวาสวัดสองพี่น้องให้พระสมเด็จแจกในพิธีเปิดอาคารศาล
๖. โรงเรียนประทุมวิไล ช่วยดนตรี
๗. หนังสือพิมพ์สายกลาง ช่วยพิมพ์บัตรเชิญ
๘. คุณวานิช เจริญไทยทวี จัดพิธีสงฆ์
๙. คุณสนอง กฤษณเสรณี จัดเรื่องเลี้ยงน้ำชา
๑๐. คุณประสิทธิ์ ถาวรรัตน์ จัดการถ่ายภาพและช่วยทำหนังสือที่ระลึก
๑๑. คุณวิทยา จันทร ๒,๐๐๐ บาท
๑๒. คุณเอนก สารพุทธิ ๓๐๐ บาท
๑๓. คุณสอาด ทรรพย์สินไพบูลย์ ๔๐๐ บาท
๑๔. คุณนิทัศน์ ธงยชัย ๑๐๐ บาท
๑๕. คุณไพศาล ภิชัยโยทัย ๑,๐๐๐ บาท
๑๖. คุณมานิตย์ จโนภาส ๕๐๐ บาท
๑๗. เจ้าอาวาสวัดสะแก ให้ฤกษ์วางศิลาฤกษ์และเปิดศาล
๑๘. คณะนายตำรวจภูธรอำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอสามโคก อำเภอลาดหลุมแก้ว ให้ตู้เย็น ๑ ตู้ ชุดน้ำชา ๑ ชุด
๑๙. คุณถาวร ทองโชค ๑,๐๐๐ บาท
๒๐. คุณวิจารณ์ สิทธิวิจารณ์ ๓๐๐ บาท
๒๑. คณะข้าราชการตำรวจภูธรอำเภอสามโคก ๑,๕๐๐ บาท

